

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу
Дімоглової Ольги Володимирівни
«Педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх суднових
механіків морського транспорту»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки

Водний транспорт посідає надзвичайно важливе місце на сьогоднішній день, тому пріоритетним напрямом професійної освіти є значне підвищення рівня підготовки майбутніх фахівців, котрі здатні оперувати власними знаннями та професійними навичками в умовах жорсткої конкуренції на міжнародному ринку праці, самостійно приймати рішення, готувати себе до навчання впродовж життя, за потребою тих змін, які відбуваються у морській галузі. Зазначимо, що специфіка роботи фахівців на морських суднах сучасного покоління, значно відрізняється від професійної діяльності фахівців берегових спеціальностей, та потребує поліпшення якості їх фахової підготовки завдяки запровадження в освітній процес закладів вищої освіти інноваційних підходів навчання, вдосконалення змісту освітніх програм для подальшого розвитку стійких професійних навичок. У контексті вищезазначеного важко переоцінити своєчасність звернення дисертантки до проблеми іміджології фахівців саме морської галузі.

Авторка наголошує на тому, що незважаючи на вагомі наукові результати проведених досліджень щодо іміджу як педагогічної категорії, теоретико-методологічних та інструментальних засад його формування у фахівця, поза увагою дослідників ще й досі залишається проблема професійного іміджу саме суднових механіків морського транспорту, яка потребує наукового осмислення та визначення конструктивних підходів для розробки педагогічної підсистеми «техніка-людина-середовище», а саме: створення педагогічного інструментарію, пристосування його до процесу професійної підготовки та опанування здобувачем освіти раціональних алгоритмів освітньо-професійної діяльності, а також здатності до усунення несприятливих факторів середовища.

Зауважимо на тому, що Дімогловою О.В. було проаналізовано достатню кількість результатів наукових досліджень і праць вітчизняних та зарубіжних учених щодо формування професійного іміджу в морській галузі суднових механіків, що й дозволило дисертантці виявити низку суперечностей, котрі мають місце в освітньому процесі вищих закладів морської освіти, де здійснюється підготовка суднових механіків. Йдеться про неузгодженість між: підвищеними вимогами Міжнародної морської організації (ІМО) до професійної підготовки фахівців морського транспорту і недостатнім рівнем сформованості професійного іміджу вітчизняних моряків; змістом до підготовки конкурентоздатних суднових механіків і недостатнім навчально-методичним розробленням цього напрямку у вітчизняних закладах вищої морської освіти; фаховою діяльністю суднових механіків у багатонаціональних екіпажах морського транспорту і недостатньою обґрунтованістю педагогічних умов формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків.

Ось чому, на наше переконання, актуальність обраної теми не викликає сумніву. Більш того, тема дослідницького пошуку дисертантки на часі, з огляду на процеси, які відбуваються в сфері професійної підготовки, зокрема, фахівців морської галузі, а також євроінтеграції України та постійними глобалізаційними процесами, що відбуваються у сучасному світі.

Слід зазначити, що дисертація є складником комплексної наукової теми кафедри загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти Ізмаїльського державного гуманітарного університету «Теоретико-методичні засади формування професійної ідентичності майбутніх фахівців дошкільної, початкової та спеціальної освіти» (номер державної реєстрації 0119U101082).

Констатуємо, що обґрунтованою і логічною є структура дисертації, яка презентована вступом, трьома розділами, висновками до розділів, ґрунтовними загальними висновками, списком використаних джерел, змістовноінформативними додатками. Зміст кожного розділу підпорядковано меті та завданням дослідження, а підсумками є наукові висновки.

Дисертантка на достатньому науковому рівні обґрунтувала тему дослідження, її актуальність, визначила мету, завдання, об'єкт, предмет, аргументувала використання обраних методів дослідження.

Авторка поставила за мету - теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків, реалізація яких буде забезпечувати позитивну динаміку процесу підвищення якості їхньої підготовки в закладах вищої морської освіти.

Відповідно вперше в вітчизняній педагогічній науці конкретизовано сутність і структуру поняття «професійний імідж майбутнього суднового механіка», визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків морського транспорту як змістове ядро моделі їх бакалаврської підготовки (цілеспрямоване мотивування здобувачів освіти до формування свого професійного іміджу; педагогічне моделювання формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків морського транспорту в процесі професійної підготовки; доповнення змісту навчальних дисциплін таким контекстом, що забезпечує формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків згідно з Конвенцією ПДНВ; застосування коуч-технологій для формування професійного іміджу суднового механіка морського транспорту в інноваційно-освітньому середовищі).

У дослідженні, на основі узагальнення передового педагогічного досвіду авторкою систематизовано модель як педагогічну систему формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків морського транспорту, що структурує взаємопов'язані блоки (методологічний, суб'єкт-суб'єктний, змістовний, діяльнісний, діагностувально-результативний).

Також, слід вказати на той факт, що Дімогловою О.В. розроблено методiku реалізації визначених педагогічних умов щодо формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків морського транспорту, що базується на виокремлених критеріях, показниках, які впливають на рівень сформованості професійного іміджу курсантів. До них було віднесено: професійно-мотиваційний критерій (професійні якості, професійна вмотивованість до розв'язання інженерних проблем у критичних ситуаціях, налаштованість до самоформування як майбутнього суднового механіка морського транспорту),

когнітивний (критичне мислення, здатність генерувати ідеї, образність, комунікативні та лідерські навички та вміння), операційний (іншомовні навички та вміння, інформаційні навички та вміння в експлуатації ДВЗ, навички та вміння в основах життєдіяльності в суднових багатонаціональних екіпажах, уміння використовувати набуті «Soft skills» та «Hard skills» у професійному середовищі), іміджево-поведінковий (наукова ерудиція в питаннях морської інженерії, орієнтація в інформаційному просторі, подолання мовного та мовленнєвого бар'єрів, формування спеціальної компетентності згідно з Кодексом ПДНВ, здатність до самопрезентації), а також надано характеристику рівнів сформованості професійного іміджу майбутніх суднових механіків (низький, середній, високий).

Практична значення дослідження полягає в реалізації педагогічних умов формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків морського транспорту шляхом упровадження основних результатів дослідження в освітній процес, методичних результатів щодо формування професійного іміджу, спецкурсу «Основи професійного іміджу суднових механіків морського транспорту» (авторка надає посилання, де можна ознайомитися зі спеціальним курсом) (<https://classroom.google.com/u/1/c/NDUzNjA5NTY0Nzk3>); навчально-методичного плану проведення практичних занять на НТС «Новий Донбас»; доповненні навчальних дисциплін; проведенням коуч-семінарів (<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/12l7pGPbU9NOichH1IGbiT5jLK3G1KLvb>).

Авторкою проведена належна робота з упровадження одержаних результатів у практику роботи вищих закладів морської освіти.

Основні положення та результати дисертації Дімоглової Ольги Володимирівни ґрунтовно висвітлені в 25 наукових публікаціях, із них 1 – у науковому виданні, що індексується в міжнародних наукометричних базах даних Web of Science або Scopus, 9 – у вітчизняних фахових виданнях, 1 – у зарубіжному науковому виданні, 16 – у матеріалах конференцій та в 1 навчальному посібнику.

Подана дисертаційна робота свідчить про наукову зрілість дисертантки, її вміння бачити актуальні проблеми професійної освіти, готовність розв'язувати їх на достатньому науковому рівні.

Високо і позитивно оцінюючи наукове і практичне значення дисертаційної роботи, висловимо деякі зауваження та побажання дискусійного характеру:

1. У підрозділі 2.2. повноцінно висвітлені педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків морського транспорту, але доречно було б конкретизувати, які саме методи педагогічної діагностики свідчать про забезпечення кожної з педагогічних умов.

2. Цікавою вважаємо розроблену авторську модель досліджуваного процесу. Натомість у представлених на с. 24-25 тексту дисертації відсутня вказівка на використання методів моделювання.

3. На с. 35 автором узагальнено та виділено ряд основних методичних та наукових праць учених, що вивчали проблему іміджу особистості та іміджелогію. Вважаємо, що робота значно виграла б, якби дисертантка додала б до таблиці навчально-методичні та наукові доробки з іміджелогії зарубіжних учених.

Проте висловлені зауваження і побажання не знижують загальної високої оцінки проведеного дослідження.

При аналізі дисертаційної роботи та наукових публікацій порушень академічної доброчесності не виявлено.

Аналіз дисертації та опублікованих праць дає підстави для висновку, що дисертація Дімоглової Ольги Володимирівни «Педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків морського транспорту» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагоме теоретичне та прикладне значення, заслуговує позитивної оцінки та відповідає спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019), та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її авторка, Дімоглова Ольга Володимирівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

**кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри математики,
інформатики та інформаційної діяльності
ІДГУ**

Людмила ДРАГІЄВА

Підпис кандидата педагогічних наук, доцента, завідувача кафедри математики, інформатики та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету Драгієвої Л.В. засвідчую:

Начальник відділу кадрів

Г. М. Омельченко